

WĘGLOWODORY SCHRÖDINGERA. JAK ROSJA FAŁSZOWAŁA INFORMACJE O ZASOBACH GAZU I ROPY [ANALIZA]

Biliony metrów sześciennych nieistniejącego gazu i miliardy ton ropy znajdowały się w bilansie państwowym Federacji Rosyjskiej – wynika z raportu Izby Obrachunkowej FR.

Znaczna część rezerw ropy i gazu w Rosji, które są zgłaszane przez spółki i bilansowane przez państwo, nie pokrywa się ze stanem faktycznym w wyniku przeszacowania poszukiwań i wydobycia.

Zostało to zgłoszone przez Izbę Obrachunkową Federacji Rosyjskiej w raporcie o stanie bazy zasobów mineralnych w kraju w latach 2015–19. Firmy naftowe i gazowe przeszacowują sprawdzone złoża, informując państwo o zasobach naturalnych. Średnio każdego roku Rosja dodaje do bilansu fałszywe rezerwy węglowodorów, które de facto nie istnieją.

Liberalny outsider

W tym momencie warto zatrzymać się na moment i zadać pytanie – dlaczego tak miażdżący raport wyszedł z rządowego organu Rosji? Na czele Izby Obrachunkowej FR stoi bowiem ekonomista określany mianem „liberalnego outsidera”, Aleksiej Kudrin. Pełnił on funkcję ministra finansów w latach 2000-2011. W tym czasie, dzięki fiskalnej dyscyplinie udało mu się spłacić większość długów, jakie Rosja zaciągnęła w latach 90. Kudrin zna się z Putinem właśnie z tego okresu, gdy pracował w ratuszu Sankt Petersburga jako doradca ekonomiczny burmistrza Anatolija Sobczaka. Władimir Putin pełnił początkowo funkcję przewodniczącego komitetu ds. międzynarodowych, a w latach 1992-96 był zastępcą Sobczaka.

Obu panom nie zawsze jednak było po drodze, zwłaszcza w ostatniej dekadzie. Po burzliwej dymisji Kudrina w 2011 roku, gdy pokłócił się on z ówczesnym prezydentem Dmitrijem Miedwiediewem o wzrost wydatków na obronność, Kudrin otwarcie krytykował politykę Kremla, sam wrócił do świata akademickiego.

W 2018 roku mówiło się nawet o tym, że Kudrin może wystartować na prezydenta, jednak sam publicznie zdementował te pogłoski. Dostyc nieoczekiwanie już po wyborach premier Dmitrij Miedwiediew nominował Kudrina na stanowisko szefa Izby Obrachunkowej. Tym bardziej, że od czasu odejścia z rządu wielokrotnie krytykował politykę Kremla.

Nie oznacza to jednak, że łączą go ciepłe stosunki z Kremlem czy z samym Putinem, który podczas corocznej telekonferencji z obywatelami w 2018 roku nazwał Kudrina "jedynym ekonomistą z lat 90., który pozostał u władzy we współczesnej Rosji". W ustach Putina trudno o gorszą obelgę, gdyż niejednokrotnie oskarżał on jelicynowski establishment o rozkradanie państwa i upadek pozycji Rosji na arenie międzynarodowej – przypomina "Warsaw Institute".

Izba Obrachunkowa nie jest organem posiadający poważniejsze wpływy czy władzę. Można go pewnie porównać do polskiego NIK-u. I podobnie jak urząd mający swoją siedzibę na ulicy Filtrowej w Warszawie, ma on uprawnienia audytorskie i możliwość publikowania raportów na temat działalności instytucji czy firm państwowych.

Miliardy ton nieistniejącej ropy

W sumie od 2016 r. zasoby ropy i kondensatu w wysokości 2,278 miliarda ton, co stanowi prawie pięć rocznych wielkości produkcji, uznano za nieistniejące - donosi finans.ru.

W tym samym okresie, z powodu niepotwierdzenia istnienia zasobów, konieczne było odpisanie 6,041 bilionów metrów sześciennych gazu - ponad dziewięć rocznych wielkości produkcji.

Rezerwy gazu są odpisywane szybciej niż firmom udaje się zgłaszać nowe odkrycia. "W latach 2015-2019 spadek (odpis) zapasów gazu przekroczył ilość dostarczoną do bilansu państwa o 2,315 biliona metrów sześciennych, czyli 3,6 rocznej produkcji" - podała w raporcie Izba.

Zauważa ona również, że wydajność prac poszukiwawczych, które odbywają się kosztem budżetu, jest "nadmiernie zawyżona": zasoby prognozowane z prawdopodobieństwem potwierdzenia 25-35% lub mniej są przenoszone do rezerw ekonomicznie dostępnych.

Ważne jest, aby przedsiębiorstwa państwowe zajmujące się surowcami wykazały, że ich baza zasobów pozostaje stabilna: nowe odkrycia obejmują ilości wydobywane z trzewi ziemi i sprzedawane za granicą.

W rzeczywistości taka rekompensata jest przeprowadzana prawie wyłącznie z powodu dodatkowych badań już istniejących starych złóż. Nowe odkrycia rekompensują nie więcej niż 25% zbywanych rezerw, a wszystkie 59 depozytów wprowadzonych w ubiegłym roku do salda państwa są klasyfikowane jako "małe" - stwierdza Izba.

Zostało zasobów na kilka dekad

Obecnie Rosja posiada ok. 6% światowych rezerw ropy i 20% gazu. Wartość brutto potwierdzonych zasobów mineralnych wynosi 28 bilionów dolarów, co stanowi 1900% PKB kraju.

Przy obecnym poziomie produkcji (550 mln ton rocznie) zasoby ropy naftowej utrzymają się przez 35 lat, a gazu przez 50 lat, jednak dwie trzecie pól naftowych znajduje się na trudnym do wydobycia terenie, głównie w Arktyce (60%). Jego ekstrakcja jest droga i wymaga nowoczesnej technologii. Jeśli wykluczmy nierentowne złoża, ropa naftowa w kraju pozostanie przez 20 lat. Jeśli chodzi o gaz, rezerwy wysokiej jakości ("suchy gaz" - prawie czysty metan, który nie zawiera ciężkich gazów) są również "znacznie niższe" niż ogólne.

Zdaniem Izby potencjał odkrywania dużych złóż w rozwiniętych prowincjach ropy i gazu jest prawie wyczerpany, podobnie jak "rezerwa poszukiwawcza" utworzona jeszcze w czasach radzieckich.

"Obecnie poszukiwania minerałów prowadzone są głównie w ramach puli poszukiwawczej przyszłego funduszu obszarowego, utworzonego w okresie ZSRR i częściowo od końca lat 90. do 2002, kiedy to zidentyfikowano 400-450 obiecujących obszarów rocznie" - czytamy w raporcie .

Od tego czasu ilość prac geologicznych gwałtownie spadła, a liczba odkryć spadła 10 razy. Średnio od 2003 r. identyfikuje się tylko 40 obiecujących obszarów rocznie. Ponadto "oceniane są tylko zasoby prognozowane najniższych kategorii".

Opóźnienie technologiczne

Od 2003 r., jak zauważa rosyjska Izba Obrachunkowa, fundusze państwowe na badania stosowane w dziedzinie geologii całkowicie ustały, a w Rosji nastąpiło "opóźnienie technologiczne w wielu obszarach naukowych z powodu braku krajowej bazy narzędziowej".

"Odnosi się to do geologii izotopowej, badań zdalnych i geofizycznych, technologii cyfrowych do gromadzenia, syntezy i analizy informacji geologicznej i geofizycznej przy budowie wielofunkcyjnych, w tym globalnych, systemów informatycznych" - czytamy w raporcie. "W związku z tym eksperci wspólnego przedsięwzięcia sugerują opracowanie projektu docelowego w dziedzinie badań geologicznych i racjonalnego wykorzystania podłoża. Konieczne jest stworzenie warunków dla innowacyjnego rozwoju branży, wprowadzenia zaawansowanych metod prognozowania i wyszukiwania złóż mineralnych, przejścia na cyfrowe technologie gromadzenia i przetwarzania informacji geologicznej, a także zapewnienie branży wysoko wykwalifikowanego personelu w obszarach priorytetowych" - podsumowuje Izba Obrachunkowa.